

НА БРАТНІЙ ЗЯМЛІ

Нахатнік творчасць Якуба Коласа, палымнага народнага песняра, які разам з Янкам Купалам стаў адным з заснавальнікаў сучаснай беларускай літаратуры, даў перайшоў рубяжы сваёй Радзімы. Блізкім становіцца яго творы і чытачам братняй Беларусі.

Балгарскае перадавае грамадскае яшчэ пры буржуазным ладзе не магло не закранаць сардэчнае слова беларускага паэта, у барэчце якога за сацыяльнай і нацыянальнай правы сваёй народа было шмат агітацыя з тым высакероднай барацьбой, якую ваяў і працягвалі ўдзячныя беларусы ў літаратуры. Аднак савава «Гусяр» Янка Купала і Балгарскі пазнаваліся і з «Песнямі жалбы» Якуба Коласа, хопіў у друк волугі на творчасць абодвух класікаў беларускай літаратуры трапілі там значна пазней.

Найбольш рання волугі аб творчасці Якуба Коласа з'яўляюцца ў балгарскім друку к канцу 20-х — пачатку 30-х гадоў, калі яго імя, як і імя Янка Купала, пачынае прыцягваць увагу аўтараў артыкулаў аб беларускай літаратуры, якія друкуюцца ў прагрэсіўных газетах Балгарыі.

Аднак па-сапраўднаму бал-

гарскі чытач пазнаваўся з творчасцю Якуба Коласа пасля таго, як Балгарыя, пры братняй дапамозе савецкага народа сцінуўшы фашысцкае ярмо, увайшла ў дружнюю сямя краны сацыялістычнага лагера. Ужо ў пачатку 1945 года ў часопісе «Славяне» (кніга 4, 1945 г.) у выдатным перакладзе Людміла Стаянава друкуецца вершы паэта «Наш родны край» і «Вёска». У 1946 годзе верш «Вёска» ў тым жа перакладзе ўваходзіць у анталогію «Пазізія праца», дзе былі сабраны лепшыя ўзоры савецкай лірыкі, прысвечаныя чалавеку-працавіку. А ў 1947 годзе абодва гэтыя вершы змяшчаюцца ў зборніку «Хутка балгарам чытаць станавіцца вядомай і патрыятычнай лірыка Якуба Коласа перакладу Вільяма Айтчынскай вайны, — амаль усе яго лепшыя вершы гэтага часу («Голая зямля», «Над магілай партызана», «Вайна» і «Камандзірам Чыронай Арміі» і інш.) змяшчаюцца ў зборніку «Пазізія праца», што выйшаў у 1955 годзе.

Пачынаючы з 1956 года, пасля смерці Якуба Коласа, асобныя цыклы яго першага змяшчаюцца на старонках газеты «Літаратурны фронт», часопіса

«Септэмыры» і ў раздзе іншых балгарскіх друкаваных органаў, што дае магчымасць балгарскаму чытачу пазнавацца і з узорамі дарэвалюцыйнай сатыры паэта (верш «Асідзі назад»), і з лірычным першым паслярэвалюцыйным год (верш «Водулле»), і з цудоўнымі лірычнымі творами апошніх год яго жыцця, якія адрозніваюцца асаблівай аяснасцю думкі і ўрошчым паэтычным майстэрствам («Беларускім лясам» і інш.). Балгарскі чытач атрымаў у перакладзе на родную мову і ўзоры эпічнага мастацтва паэта: двохчын у газете «Літаратурны фронт» і ў часопісе «Септэмырыч» — друкаваныя вядлі ўрывак з яго паэмы для дзяцей «Міхасея прыгоды». З празрыстым твораў Якуба Коласа на балгарскую мову перакладзены аповяды «Партызан Курэй» і «Як шукалі дуб ратаваў».

Да надыходзячага 80-годдзя з дня нараджэння Якуба Коласа ў Балгарыі выходзіць «Выбраная лірыка» паэта. Трэба спадзявацца, што ў гэтым выданні значна павялічыцца колькасць твораў Якуба Коласа на балгарскай мове, павысіцца майстэрства іх перакладу. Увогуле і тым пераказам, што ўжо ёсць, сведчаць, што да балгар-

скага чытача пазізія Якуба Коласа даносіцца па ўсёй лесе мастацкай і нацыянальнай свабоды.

У апошні час у балгарскім друку паяўляюцца ўсё больш літаратурна-крытычных артыкулаў аб творчасці Якуба Коласа. Так, ужо ў 1947 годзе ў часопісе «Славяне» быў апублікаваны артыкул Л. Озерова «Новая паэма Якуба Коласа» аб «Рыбна-кавай хаце» («Славяне, кн. 8—9, 1947 г.). У 1952 годзе ў газете «Літаратурны фронт» друкуецца нарыс Я. Мазалькова — «Якуб Колас» («Літаратурны фронт», 19/ХІ-1952 г.).

У сувязі са смерцю Якуба Коласа газета «Літаратурны фронт» змясціла вядлі радзінскі артыкул, які далёка выходзіць па сваёму значэнню за межы звычайнага некролага. У гэтым артыкуле гаворыцца пра вялікае значэнне ўсёй творчай спадчыны класіка беларускай літаратуры. «За які б жанр літаратуры ён ні браўся, — гавораць у артыкуле, — ці то проза, ці драматургія ці публіцыстыка, у ім заўсёды адчуваецца імяна паэта і гэта надзея асабліва, нахатнік характар усяго, што ён стварыў».

Новы артыкул аб творчасці Якуба Коласа з'явіўся ў балгарскім перыядычным друку ў 1957 годзе ў сувязі з 75-годдзем з дня нараджэння паэта. Заслужанае ўвагі той факт, што яны з гэтага часу пачалі публі-

кавацца не толькі ў цэнтральным, сафійскім, але і ў іншых гарадах. Так, невялікі, але выразны артыкул «Якуб Колас» прывёў у гэтых беларускіх гарадах «Пірыскае» паэма, што выхадзіць у Благоеградзе. У ім пераказана паказальна, што ўсё шлях паэта быў прысвечаны барабце ба сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне свайго народа — да Вільяма Кастрычніцкай рэвалюцыі, за роскіт сацыялістычнага будаўніцтва, за перамогу ў Вялікай Айчыннай вайне — пасля рэвалюцыі.

Пра Якуба Коласа, апрамада, ідзе гаворка і ў раздзе артыкулаў, прысвечаных Янку Купалу. Так, напрыклад, у рэдакцыйным артыкуле, надрукаваным у 1956 годзе ў газете «Балгар-савецкае адзіства» (за 31 ліпеня 1956 года), адзначаецца сусветнае значэнне абодвух заснавальнікаў новай беларускай літаратуры. «Па свайму творчому генію, — сказана ў гэтым артыкуле, — Янка Купала, як і Якуб Колас, смеда могучы быць пастаўлены на адно месца з Тарасам Шаўчэнкам. І ўсе тры яны належалі да ліку валаў славянскай пазізіі».

Надыходзячае 80-годдзе з дня нараджэння Якуба Коласа, безумоўна, выкліча новыя хваляванні волугі аб творчасці беларускага паэта ў братняй Балгарыі. І гэта будзе яшчэ адным сведчаннем беларуска-балгарскіх літаратурных сувязей. Паказчыкам мацнеючай дружбы паміж беларускім і балгарскім народам.

Да 80-годдзя з дня нараджэння Якуба Коласа А. Слесарэвіч пачаў новую працу — кампазіцыю па паэме «Сымон-музыка», разлічаную на два канцэртныя аддзяленні. Чытальнікі ўжо выступілі з ёю перад землякамі — нагасіліся сельскагаспадарчымі Талымна Браніскага раёна. У юбілейныя дні артыст зробіць вялікае канцэртнае падарожжа па рэспубліцы.

Як самую каштоўную рэліквію захоўвае А. Слесарэвіч здымак, на якім народны пясняр з'яўляецца ў ім у студзені 1932 года. Здымак публікуецца ўпершыню.

НОВАЕ ў ЭКСПАЗІЦЫІ МУЗЭЯ

Амаль кожны дзень Літаратурны музей Якуба Коласа павялічвае новымі матэрыяламі аб жыцці і літаратурнай дзейнасці народнага паэта рэспублікі. Толькі за апошні час вялікая колькасць пісем і іншых матэрыялаў паступіла ў музей ад беларускіх пісьменнікаў. Гэта пісьмы Якуба Коласа да Пётруся Броўкі, Міхася Лынькова і Паўла Кавалёва часоў Вялікай Айчыннай вайны і пасляваеннага перыяду, а таксама дваццаці чатыры яго пісьмы розных таварышч да Пятра Глебкі, у якіх народны паэт піша не толькі аб сваім жыцці і літаратурнай працы, але і дае ацэнку многім жыццёвым фактам, падзеям, некаторым твораў беларускіх пісьменнікаў.

Уладзімір Шахавен перадаў у музей рукапіс прадмовы Якуба Коласа да кнігі «Ніколі не

пабудзем», якую напісаў дзеці. Якуб Колас, высока ацэньваючы яе, пісаў:

«Я горада вітаю паўднёвым гэтай кнігі, дастойнай вялікай увагі».

У чым яе вартасць?

Па-першае, кніга ў значнай меры запявае той прыкры прабы ў нашай беларускай мастацкай літаратуры, у якой пакуля што яшчэ няма колькі-небудзь выдатнага твора аб гераічнай барабце нашага народа з нямецкімі захопнікамі, аб яго стойкасці, адданасці сваёй радзіме, яго вернасці дружбе народаў, савецкай уладзе і партыі бальшавікоў».

Новыя матэрыялы ў значнай ступені папоўняюць нашы веды аб незвычайным пясняры нашага народа Якубе Коласе.

М. БАЗАРЭВІЧ.

У ПОШУКАХ СВАЙГО АБЛІЧЧА

Народныя ўніверсітэты працягваюць у кожным раёне. Ёсць яны на падпрэміях і ў некаторых калгасах. Тое, што газета запісвала іх работай, безумоўна, пазнама нам. Але нешта не знайшла я ў газете ніводнага артыкула, у якім бышла гаворка, як народныя ўніверсітэты прапанаваць класічную і нашу сучасную музыку, што трэба зрабіць, каб гэтыя заняткі праходзілі найбольш цікава і змястоўна.

У гэтым артыкуле я і таку расказаў, як мы задалаваліся запатрабаванні аўтараў музыкі. Уся наша работа будзе на грамадскіх асновах. Ёсць у нас савет універсітэта культуры, у склад якога увайшлі людзі, работа якіх так ці інакш звязана з культурным будаўніцтвам, людзі, якія б маглі аказаць не толькі арганізавальную, але і практычную дапамогу ўніверсітэту. Так, напрыклад, член савета заагачыў раённай бібліятэкі Н. Нарановіч падбірае слухачам патрэбную літаратуру, заагачыў мікрафоннай канторы членам савета П. Нарановіч забяспечвае ўніверсітэт патрэбнымі філіямі, сакратар раёнага намяска П. Сусалка з'яўляецца арганізатарскай работай і т. д. Такім чынам, за кожным членам савета замацаваны пэўны частак работ, за які ён адказвае.

Перад тым як размясціць абавязкі, на першым пасяджэнні савета былі абмеркаваны арганізавальныя пытанні. Улічваючы мясцовыя ўмовы, савет рашыў адкрыць два факультэты: музычны і літаратурны. Для гэтых факультэтаў мы мелі сваю базу. Горад Глыбокае мае дзве сярэднія і музычную школу-сімфонію. Пры гэтым мы ўлічылі і нажыткі саміх слухачоў. Перад пачаткам работ універсітэта члены савета наведвалі многія прадпрыемствы і ўстановы горада, пацікавіліся запатрабаваннямі рабочых і службінцаў. Аб адкрыцці ўніверсітэта было аб'яўлена па мясцовым радыё і ў спецыяльных афішах, якія мы распаўсюдзілі на прадпрыемствах і ў ўстановах Глыбокага. І ўсё-такі, нягледзячы на падрыхтоўчую работу, нас папалохаў тое, што мы не збярэм шырокую аўдыторыю слухачоў. Аднак на кожным факультэце ўжо на першых занятках было па 200 чалавек.

Кожны слухач атрымаў аб'ёмнае, дзе апраца тэмы лекцыі і дадзены правільныя, значыцца прамовы лектара. Калі лектары ведалі, што яны, так сказаць, завоўна выбары намі, мы разам з праграмай факультэта кожнаму з іх у пачатку года выдалі запісальныя лісты. Гэта мела стаўнае значэнне. Па-першае, лектары, якія заагачылі чытаць у нашым універсітэце, мелі час падрыхтавацца да заняткаў, і, па-другое, хто та і хто і іншы прычыны не мелі заадавольніць нашу просьбу паведамаць нам аб гэтым, і мы шукалі іншых.

У першы год работ універсітэта мы распаўсюдзілі праграму, спадзяючыся на пачынальнікам на мясцовыя творчыя сілы. У другім і трэцім навукальных гадах праграма павялічылася ўдвая, і мы пачалі з'яўляцца за дапамогай да творчых арганізацый рэспублікі. Так, напрыклад, плануем гэтай «Савецкай опера», мы звярнуліся ў Саюз кампазітараў. Нашу просьбу заадавольнілі. Перад слухачамі ўніверсітэта выступіў кампазітар Я. Цікоці. У розныя часы да нас прыязнілі артысты Белдзяржфілармоніі, кампазітары Ул. Алоў-

верстот наш актыўны слухач пясняр С. Сямікавіч.

— На занятках універсітэта я пачуў многа цікавых лекцый. Лічу, што сярэд слухачоў павіны быць больш моладзі.

Хутка пачнецца новы навукальны год на ўніверсітэтах культуры. І мы старанна рыхтуемся да гэтага дня. Сёння больш увагі аддадзім знаёмству з творчасцю беларускіх кампазітараў.

К. ЗАЙЦАВА, рэктар Глыбоцкага народнага ўніверсітэта.

МАЙСТЭРСТВА ІЛЮСТРАЦЫІ

М. ГУЦЬЕ

Як дзеці ўспрымаюць мастацтва? Відавочна, не так, як дарослыя. Звычайна і жываці, і сур'ёзнае музыка пакідаюць дзяцей абывальцамі. Толькі некаторыя творы мастацтва кранаюць паўчы дзіцяці, прычым даходзяць да свядомасці яго аўсім незвычайным, часам непрыметным для дарослага бачкам. Я нежы бачыў, у якой сілавасці малыя 5—8 год разглядаюць выстаўку творчасці індыйскіх дзяцей. Яі бурна яны разгаварвалі на кожную карцінку, на кожны малюнак! І мне падамаляе: ці не ў гэтым ключ да раскрыцця мастацкай псіхалогіі дзіцяці? Ці не ў спецыфіцы дзіцячай творчасці трэба шукаць сродкі выразнасці і нажы, дарослым мастакам, у прыватнасці ілюстратарам і афармліцелям дзіцячай літаратуры, якія адраіваюць сваё мастацтва дзецім?

Але пераімаць дзяцей? Падрабляць пад іх? Быць знарок інфантальным, уносіць у мастацтва прымытыя, іспісменнасці дзіцячых малюнак, няжыме перадаваць псіхалагічны стан перанямаў? Гэтыя пытанні дзеці дарослым, якія падрабляюцца, каб быць «больш зразумелымі».

Дык як жа пранікнуць у асваля дзіцячы свет зусім іншых, чым у дарослых, адчуванняў, мастацтва, раздзяліць? Я гаварыў, праза і кнігу на зразумелую для маленькага чытача цікавай і выразнай мове?

Відавочна, толькі некаторыя ўласцівасці дзіцячых малюнак улічваюцца на ўзростнае мады. Гэта — свабодная ўмоўнасць, прадметнасць, дэкаратыўнасць, а галоўнае — непадарнасць і шыракасць. І гэтыя ўласцівасці не толькі можна, але і трэба пераносіць у прафесійнае графічнае мастацтва, у ілюстрацыі дзіцячых кніг, калі мы хочам, каб гэтыя ілюстрацыі знаходзілі шлях да дзіцячых сэрцаў.

Але задачы не вызначаюцца гэтым. Трэба яна ўважліва толькі як, але і пра што гаварыць з юным чытачом. Ілюстрацыі дзіцячых кніг павіны не толькі раскрысць і падкрэсліць асноўную ідэю апрацаванага тэксту, але і самі па сабе выхоўваць дзіця. Кніга — першы асяродок дзіцяці, ад таленту, густу, майстэрства мастака, які афармляе дзіцячую кніжку, залежыць не толькі эстэтычнае ўспрыняцце кнігі наогула, але і зараджэнне эмацыянальных якасцей у маленькага чытача, фарміраванне яго светлагляду, эстэтычных пацуду. Гэта ўскладна і на выдзяцтва і на мастака вялікую адназначнасць.

Ці заўсёды навуцём гэтай адназначнасці адназначна прадукцыі радзінскіх дзіцячых літаратурных Белдзяржвыдавецтва? Ці заўсёды дзеці цікавіліся жывымі Глыбокага пасля прачытання ў Дом культуры, каб набыць аб'ёмнае і стаць пастаяннымі слухачамі ўніверсітэта?

Мы імкнемся зрабіць усё магчымае, каб наш слухач быў задаволены, ахвотна наведваў заняткі ўніверсітэта. І я прысяма і радасна бачае, калі пачуеш вольнае:

— Я няжыме слухач універсітэта культуры, — гаворыць настаўніца Мураўёва. — Ён памагае мне выхоўваць малодца напаленне.

А вось што напісаў пра ўні-

версію, сярэд вялікай колькасці казак і кніг, што выйшлі ў яго мастацкім афармленні, асваля залімаюцца «Мурашкі-Палашка» Эм. Вядулі, дзе ў мастацка намяцаецца цяла да добрай умоўнай дэкаратыўнай манеры. Ілюстрацыі гэтых вельмі маляўнічае і падкрэслваючае толькі казачна-забавяліны бачкам. Ілюстрацыі былі прыгожымі, выкананымі з тонкім густам, але і толькі.

У 1948 годзе Дзяржвыдавецтва БССР выпусціла «Канька-гарбунка» з выдатнымі ілюстрацыямі мастака Малевіча, які здолеў па-новаму, сучасна раскрыць тэкст. Ва ўсім мастацкім лады, у абразках герояў ілюстратар акцэнтнае сатырычную лінію ярошскага тэксту, дзе царскі двор, разам з царом пазнаваны ў востра сатырычным плане. Гэтыя ярыя, вобразныя ілюстрацыі былі напісаны добрай сучаснай мовай. Манера мастака арганічна адпавядала задачам новага выдавецтвага напіскам.

Далейшыя спробы ілюстравання гэтай назі пайшлі ўразак у сучаснымі задачамі мастацкага афармлення. У традыцыйнай манеры дарэвалюцыйнае выданні, якія адрабляліся ў выданні ілюстрацыі назі мастаком Бельскім у 1954 годзе. Гэта быў перыяд пампезнага ўпрыгожвання, калі ў ірантыцы ілюстрацыя панавала жываці, карцінасць, награвушчванне дэталей. На жаль, такія рэшчэнні ў мастацкім афармленні не рэдыя. Часам, нават сучасная кніга афармляецца па старыні, Я зноў-такі ў янаці прыклады прынята афармлення Бельскім паэмы Янка Купала, а таксама кнігі М. Лужаніна «Хто робіць пагод», выданыя Дзяржвыдавецтвам у 1961 годзе. Старомодны, жывацінасць афармлення і ў афармленні «Паслаўскай кніжкі Я. Коласа «Рак-сав», правядзеныя ў 1961 годзе. Тымі ж недахопамі грашчэй і афармленне пушкінскіх казак, выкананае аўтарам гэтага артыкула ў 1954 годзе. Можна прывесці ямаля і іншых аналячных, неіаных работ, якія тым не менш выйшлі з друку. Але мне хачацца перакончы ўвагу на тыя зрукі, якія намяціліся ў творчасці нашых мастакоў і якія ўжо даюць адчувацца сябе.

У історыі кожнага выдавецтва, у мастацкай культуры яго выданні вызначальную ролю адгравала асноўная група вядучых мастакоў. Ганей вызначна на жолькасці, яна вырастае за апошні час у вялікі і моцны калектыв, вельмі рознабаковы па творчых індывідуальнасцях.

Заўсёды лёгка пазнавацца па асвалявым, уласцівым яму мастацкім пошчыку кнігі з ілюстрацыямі В. Ціхановіча. Асвалява казкі, дзе лічыць на персанажы ў іх — звыры. Таксама, як і ў іншага таленавітага мастака, — востра афармленая творчасць Волкава — героі Ціхановіча паказваюцца ў сатырычным плане, што ўзмацняе іх абразную характарыстыку, надае ілюстрацыям асвалявую дынаміку.

Заўсёды лёгка пазнавацца па асвалявым, уласцівым яму мастацкім пошчыку кнігі з ілюстрацыямі В. Ціхановіча. Асвалява казкі, дзе лічыць на персанажы ў іх — звыры. Таксама, як і ў іншага таленавітага мастака, — востра афармленая творчасць Волкава — героі Ціхановіча паказваюцца ў сатырычным плане, што ўзмацняе іх абразную характарыстыку, надае ілюстрацыям асвалявую дынаміку.

З гэтай катэгорыі слухачоў больш-менш стройную сістэму ведаў, падняцкіх іх да ўроўню тых, хто даўно наведвае наш універсітэт, тэмы «Як навуцтва разумець музыку», «Віды музычнай выканаўчасці (хор, аркестр, інструментальныя і ваякальны ансамблі)» паўтараў і штогод.

Праграму факультэта мы заўсёды абмяркоўваем са слухачамі, улічваем іх заўвагі. Так, напрыклад, пры абмеркаванні праграмы трэцяга года навування слухачы пранавалі тэму «Музыка міно». Савет універсітэта заадавоўваў іх прапанавы і ўключыў гэтую тэму ў план заняткаў. Для ілюстрацыі гэтай тэмы мы выкарысталі фільм «Валада пра салда-та».

Часта ў праграму музычнага факультэта мы ўключаем тэмы, якія пераходзяць на асяродкі з музыкі. Мы гэта робім для таго, каб заадавольніць запатрабаванні слухачоў. Слухачы хочучы ведаць, напрыклад, што такое вылучае мастацтва, як здымаецца кінафільм і г. д. Стварыўшы пры ўніверсітэце факультэт вылучаючага мастацтва, тэатральнага мастацтва і кіно ў нас няма магчымасці. Вось і даводзіцца ў праграму факультэта музыкі ўключаць асобныя тэмы з іншых відаў мастацтва.

З вялікай цікавасцю ў мінулым годзе была праслухана лекцыя віцебскага лектара В. Селітара «Як разумець творчы жыццё». Лекцыю «Як ствараецца спектакль» працягваў рэжысёр Тэатра імя Я. Коласа Ю. Собалеў. Перад слухачамі напата ўніверсітэта выступіў і народны артыст БССР Ф. Шыманюк.

Такім чынам наш факультэт неслета называць чыста музычным, хоць асноўным прадметам лекцый, які заадавалася вышэй, з'яўляецца музычнае мастацтва. Менавіта яго вызначае асваля факультэта. Мне здаецца, што на ўніверсітэтах культуры раённых цэнтраў трэба ўключыць у праграму таго ці іншага факультэта асобныя тэмы з другіх відаў мастацтва. Універсітэт культуры не мае права не ўлічваць пакладані слухачоў, калі ён хоча называцца народным.

У сваёй рабоце мы абмяркоўваемся на ініцыятыву мас. Можна кожную лекцыю праходзіць пры перапоўненым зале. Раней наведваць заняткі ўніверсітэта культуры давалялася толькі тым, хто падаў заяву і набыў аб'ёмнае. Але жыццё паказала, што так не вартя рабіць. Наведваюць дзе-тэ лекцыі дзеці цікавіліся жывымі Глыбокага пасля прачытання ў Дом культуры, каб набыць аб'ёмнае і стаць пастаяннымі слухачамі ўніверсітэта.

Мы імкнемся зрабіць усё магчымае, каб наш слухач быў задаволены, ахвотна наведваў заняткі ўніверсітэта. І я прысяма і радасна бачае, калі пачуеш вольнае:

— Я няжыме слухач універсітэта культуры, — гаворыць настаўніца Мураўёва. — Ён памагае мне выхоўваць малодца напаленне.

А вось што напісаў пра ўні-

версію, сярэд вялікай колькасці казак і кніг, што выйшлі ў яго мастацкім афармленні, асваля залімаюцца «Мурашкі-Палашка» Эм. Вядулі, дзе ў мастацка намяцаецца цяла да добрай умоўнай дэкаратыўнай манеры. Ілюстрацыі гэтых вельмі маляўнічае і падкрэслваючае толькі казачна-забавяліны бачкам. Ілюстрацыі былі прыгожымі, выкананымі з тонкім густам, але і толькі.

У 1948 годзе Дзяржвыдавецтва БССР выпусціла «Канька-гарбунка» з выдатнымі ілюстрацыямі мастака Малевіча, які здолеў па-новаму, сучасна раскрыць тэкст. Ва ўсім мастацкім лады, у абразках герояў ілюстратар акцэнтнае сатырычную лінію ярошскага тэксту, дзе царскі двор, разам з царом пазнаваны ў востра сатырычным плане. Гэтыя ярыя, вобразныя ілюстрацыі былі напісаны добрай сучаснай мовай. Манера мастака арганічна адпавядала задачам новага выдавецтвага напіскам.

Далейшыя спробы ілюстравання гэтай назі пайшлі ўразак у сучаснымі задачамі мастацкага афармлення. У традыцыйнай манеры дарэвалюцыйнае выданні, якія адрабляліся ў выданні ілюстрацыі назі мастаком Бельскім у 1954 годзе. Гэта быў перыяд пампезнага ўпрыгожвання, калі ў ірантыцы ілюстрацыя панавала жываці, карцінасць, награвушчванне дэталей. На жаль, такія рэшчэнні ў мастацкім афармленні не рэдыя. Часам, нават сучасная кніга афармляецца па старыні, Я зноў-такі ў янаці прыклады прынята афармлення Бельскім паэмы Янка Купала, а таксама кнігі М. Лужаніна «Хто робіць пагод», выданыя Дзяржвыдавецтвам у 1961 годзе. Старомодны, жывацінасць афармлення і ў афармленні «Паслаўскай кніжкі Я. Коласа «Рак-сав», правядзеныя ў 1961 годзе. Тымі ж недахопамі грашчэй і афармленне пушкінскіх казак, выкананае аўтарам гэтага артыкула ў 1954 годзе. Можна прывесці ямаля і іншых аналячных, неіаных работ, якія тым не менш выйшлі з друку. Але мне хачацца перакончы ўвагу на тыя зрукі, якія намяціліся ў творчасці нашых мастакоў і якія ўжо даюць адчувацца сябе.

Беларускі дзяржаўны сімфонічны аркестр папоўніўся групай таленавітых моладзі, якая скончыла музычныя навукальныя ўстановы. Цяпер перад пачаткам новага канцэртнага сезона, маюцца інструменталісты Л. Дастаўскага, А. Казарэва, А. Гуцёва, І. Шаршына і Л. Шышова, якіх вельмі бачыць на нашым драмму, вядучыя да сваіх першых канцэртаў.

Фота М. Рубінічэвіча.

